"Operatio" as action and as passion from different view-points.

Passion: objectum est movens, re sense and re intellectual insight

Action: in intellect: intellectus agens principle cause, phantasm materia
in sense: actus primus caused by soul In 2 de An lect 12 §§373f
per resultantiam 1a 77 6 3m
Aug: activity of sense, De ~~Ver~~ Malo 16 12 ad 2m
1a 77 5 3m

Accidents as instruments of subject: 1a 115 1 5m
Subject is final, activa quodammodo, material cause of its own accidents
1a 77 6 2m – cf parallel: forma, finis, unde motus (i.e. efficiens) In 2 de Anima lect 7 # 318-323

Hence In 1 de Anima lect 2 §19 (corpore ut objecto et ut instrumento)

Soul cause (unde motus = efficiens) motus localis, sentire: 2 de Anima lect 7 # 323

See Scotus 1 d 35 q unica Vives 10,545; [also asserted] in se ipsis

Cajetan I 14 6 # XI dicendo Scotus posuit "putat quod esse cognitum, repraesentatum et quidquid aliud aequivalet, est esse quoddam distinctum contra esse in rerum natura" Cajetan rejects this # XII – opinio Scotus 1 d 35

J. [illegible] I q 14 disp 17 a 2 # VII [illegible] p 466 [illegible] vol II

Species

idea

Basic sense: Aristotle agst antiquos naturales; non lapis in anima sed eius species; passim; In 3 de Anima lect 13 §789

1. It is the act of knowing itself.

eg Avicenna: unless actual consideration, no species; necessary to turn again to intellectus agens to receive species

eg Thomas: de An §789 ut supra,

2. It is the habit as opposed to the act of ~~scta~~ knowing: sciens consider

habit: ordinata aggregatio specierum
species: medio modo; imperfecte
species: operatio :: ens : esse

3. It is the pattern of determinants as such: what is common to different subjects

in materia:

in medio, eg aëre:

in instrumento:

in sensu: sine materia, cum conditionibus materiae

in intellectu: transition from phant to int poss:

resolution of intellectual habit into lumen et species:
cp. De Malo 16 12 2m

Passivity of sense

Quodl. 8 a 3

Sensus autem exteriores suscipiunt tantum a rebus per modum patiendi, sine hoc quod aliquid cooperentur ad sui formationem; quamvis iam formati habeant propriam operationem, quae est iudicium de propriis objectis.

On "Thomist" theory one would expect this to be "propriam operationem quae est videre, audire, etc. Judicium sensus sup oses seeing; cf 1a 78 4 2m 4 S63 inf

Cf. 1a 85 2 3m secundum solam immutationem; et sic <u>perficitur oreratio sensus</u> per hoc quod immutatur a sensibili

Cf. De Anima III lect 12 §§765 ff; II lect 10 §355 and 356; lect 11 §§367-70 lect 12 §§381-82

3 d 23 q 1 a 2 ad 3m [S 63] organ includes reflexion "sensu communi cognoscimus visum videre"

4 d 50 q 1 a 4 sol. cognitio sensus perficitur in hoc ipso quod sensus a sensibili movetur"

3 d 14 q 1 a 2 sol 1 modus autem quo sensus videt est inquantum species visibilis in actu per lumen formatur in visu

3 d 14 q 1 a 1 sol 2 ad eius (sensus) operationem perfectam sufficit impressio rei activi per modum passionis tantum.

Extension
The Intrusion of Analogy from Lower Forms of Activity.

1a 115 3 2m Principia activa in istis inferioribus corporibus non inveniuntur nisi qualitates activae elementorum, quae sunt calidum et frigidum et huiusmodi

1a 79 2 Intellect is a passive potency; also sense

Hence one is not to take analogy as eliminating these basic differences.

eg. 1 d 35 q 1 a 1 sol: omnis forma per se existens separata a materia sit intellectualis naturae; et si quidem sit per se subsistens, erit et intelligens; si autem non sit per se subsistens, sed quasi perfectio alicuius subsistentis, non erit intelligens sed principium intelligendi: quemadmodum omnis forma non in se subsistens non operatur sed est operationis principium, ut caliditas in igne. S 20

1a 14 5 3m: operatio specificatur per formam quae est principium operationis, sicut calefactio per ignem calorem

1a 56 1 c: Sicut enim calor est principium formale calefactionis in igne; ita species rei visae est principium formale visionis in oculo

1a 85 2 c: utraque actio (manens et transiens) fit scdm aliquam formam. Et sicut.... (ut calor calefacientis est similitudo calefacti); similiter forma secundum quam provenit actio manens in agente est similitudo obiecti.

These analogies prove no more than they assert: they do not eliminate by extension of the analogy what Aq explicitly asserts when he treats the question ex professo.

eg sensus patitur; sed calor agit: ergo sensus in actu primo patitur and in actu secundo agit, quia sensus est sicut calor.

Other arguments:
see Morency page
ex notione Joannis a S. Thoma de "actione"
ex confusione inter intellectum inspicientem in phan et concipientem
ex "naive realism" "terminatur ad objectum"

Iudicium

I q 79 a 9 c: Utrum ratio superior et inferior sint diversae potentiae
.. Nam secundum viam inventionis per res temporales in cognitionem devinimus aeternorum secundum illud Apostoli ad Rom I: Invisibilia Dei per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur. In via vero iudicii per aeterna iam cognita de temporalibus iudicamus; et secundum rationes aeternorum de temporalibus ~~iudicamus,~~ disponimus
<u>ad 4m</u> .. illa distinctio Damasceni est secundum diversitatem actuum non secundum diversitatem potentiarum. Opinio enim ~~est~~ significat actum intellectus qui fertur in unam partem contradictionis cum formidine alterius. <u>Diiudicare</u> vero vel mensurare est actus intellectus applicantis principia certa ad examinationem propositorum; ~~intelligere autem~~ et ex hoc sumitur <u>nomen mentis</u>; <u>intelligere</u> ~~est~~ autem est cum quadam approbatione diiudicatis inhaerere.

I 79 12: Utrum synderesis sit specialis potentia ab aliis distincta.
.. ratiocinatio hominis, cum sit quidam motus, ab intellectu progreditur aliquorum, scilicet naturaliter notorum, absque investigatione rationis, sicut a quodam principio immobili; et ad intellectum etiam terminatur, inquantum iudicamus per principia per se naturaliter nota de his quae ratiocinando inveniuntur...
(principia naturaliter nota speculabilium - intellectus principiorum; operabilium - synderesis) cf Lottin

1 79 10 ad 2m (series Damasceni) .. dum vero id, quod est excogitatum, examinat ad aliqua certa, dicitur scire vel sapere: quod est phronesis, vel sapientiae: nam sapientiae est iudicare ut dicitur in 1 Metaphys.

II-II 45 1 (sapientia) .. secundum Philosophum in princ. Metaphys. (cap 2, 982 b 9; a 14ff) "ad sapientem pertinet considerare causam altissimam, per quam de certissime de aliis iudicatur, et secundum quam omnia ordinari oportet" Causa autem altissima dupliciter accipi
*/ potest; vel simpliciter vel in aliquo genere;/et per eam potest de omnibus quae sunt illius generis iudicare et ordinare, dicitur esse sapiens in illo genere, ut in medicina vel architectura; ... ille autem qui cognoscit causam altissimam simpliciter, quae est Deus, dicitur sapiens simpliciter, inquantum ~~potest~~ per regulas divinas omnia potest iudicare et ordinare...
*/ ille ergo qui cognoscit causam altissimam in aliquo genere et per...

II-II 45 2 .. sapientia importat quamdam rectitudinem iudicii secundum rationes divinas: rectitudo autem iudicii potest contingere dupliciter: uno modo secundum perfectum usum rationis: alio modo propter connaturalitatem quamdam ad ea de quibus est iudicandum; ... ex rationis inquisitione... est virtus intellectualis... secundum quamdam connaturalitatem... donum est spritus sancti...

II-II 45 5 .. sapientia ... importat quamdam rectitudinem ~~et~~ iudicii circa divina et conspicienda et consulenda... in contemplatione divinorum... in ordinatione rerum humanarum secundum divinas regulas...

I 84 8: .. proprium obiectum intellectui nostro proportionatum est natura rei sensibilis. Iudicium autem perfectum de aliqua re dari non potest, nisi ea omnia quae ad rem pertinent cognoscantur; et praecipue si ignoretur id quod est terminus et finis iudicii. Dicit autem Philosophus in 3 de caelo (text 61) quod sicut finis factivae scientiae est opus; ita naturalis scientiae finis est quod videtur principaliter ~~per sensum~~ secundum sensum... Naturalis non quaerit cognoscere naturam lapidis et equi nisi ~~videntur~~ ut sciat rationes eorum quae videntur secundum sensum... non potest esse perfectum iudicium scientiae naturalis de rebus naturalibus si sensibilia ignorantur. Omnia autem quae in praesenti statu intelligimus, PTO

Intelligere

II-II, q 8, a 1, c: Utrum intellectus sit donum Spiritus sancti.

.. nomen intellectus quamdam intimam cognitionem importat: dicitur enim intelligere, quasi intus legere: et hoc manifeste patet considerantibus differentiam intellectus et sensus: nam cognitio sensitiva occupatur circa qualitates sensibiles exteriores: cognitio autem intellectiva penetrat usque ad essentiam rei: obiectum enim intellectus est quod quid est, ut dicitur in 3 de An (text 26).

Sunt autem multa genera eorum quae interius latent, ad quae oportet cognitionem hominis quasi intrinsecus penetrare: nam sub accidentibus later natura rei substantialis: sub verbis latent singificata verborum: sub similitudinibus et figuris latet veritas figura: res etiam intelligibiles sunt quodammodo interiores respectu rerum sensibilium quae exterius sentiuntur: et in causis latent effectus et e converso; unde respectu horum omnium potest dici intellectus.

Si tamen cognitio hominis a sensu incipiat quasi ab exteriori: maniestum est autem quod quanto lumen intellectus est fortius, tanto potest magis ad intima penetrare: lumen autem naturale nostri intellectus est finitae virtutis.....

ad 2m .. discursus rationis semper incipit ab intellectu et terminatur ad intellectum: ratiocinamur enim procedando ex quibusdam intellectis: et tunc rationis discursus perficitur, quando ad hoc pervenimus ut intelligamus id quod prius erat ignotum...

.. ita se habet lumen superadditum ad ea quae nobis supernaturaliter innotescunt, sicut se habet lumen naturale ad ea quae primordialiter cognoscimus.

cognoscuntur a nobis per comparationem ad res sensibiles naturales; unde impossibile est quod sit in nobis iudicium intellectus perfectum cum ligamento sensus, per quem res sensibiles cognoscuntur.
ad 2m.... illi qui dormiendo syllogizant, cum excitantur, semper recognoscunt se in aliquo defécisse.
cf 2-2 154 5; 2-2 172 1; De Ver 12 a 3; De Anim 3 lect 7.

171, 2, 1m: .. potest autem prophetia ad passionem reduci, si tamen passionis/nomen pro qualibet receptione accipiamus, Prout Phil. dicit in 3 de Anima quod intelligere pati quoddam est: sicut enim in cognitione naturali intellectus possibilis patitur ex lumine intellectus agentis, ita etiam in cognitione prophetica intellectus humanus patitur ex illustratione divini luminis.

171, 3, c: .. manifestatio, quae fit per aliquod lumen, ad omnia illa se extendere potest, quae illi lumini subiiciantur: sicut visio corporalis se extendit ad omnes colores; et cognitio naturalis animae se extendit ad omnia illa, quae subduntur lumini intellectus agentis: cognitio autem prophetica est per lumen divinum, quo possunt omnie cognosci tam divina quam humana, tam spiritualia quam corporalia; et ideo revelatio prophetica ad omnia huiusmodi se extendit....

171, 3, 3m: .. formale in cognitione prophetica est lumen divinum, a cuius unitate prophetia habet unitatem speciei; licet sint diversa quae per divinum lumen prophetice manifestantur.

171, 4, c: .. omnia autem quae per aliquod principium cognoscuntur, connectuntur in illo principio, et al illo dependent; et ideo qui cognoscit perfecte principium secundum totam eius virtutem, simul cognoscit omnia, quae per illud principium cognoscuntur; ignorato autem communi principio vel communiter apprehenso, nulla necessitas est simul omnia cognoscendi; sed unumquodque eorum per se oportet manifestari; et per consequens aliqua eorum pssunt cognosci et alia non cognosci....

172, 1,2m: .. quantum tamen ad perfectionem iudicii, plus viget ratio in vigilando quam in dormiendo.

173, a. 2, c: .. circa cognitionem autem humanae mentis duo oportet considerare; scilicet acceptionem sive repraesentationem rerum, et iudicium de rebus repraesentatis. Quando autem repraesentantur menti humanae res aliquae secundum aliquas species et secundum naturae ordinem, primo oportet quod species repraesentantur sensui, secundo imaginationi, tertio intellectui possibili, qui immutatur a speciebus phantasmatum secundum illustrationem intellectus agentis. In imaginatione autem non solum sunt formae rerum sensibilium, secundum quod accipiuntur a sensu, sed tansmutantur diversimode, vel propter aliquam transmutationem corporalem (sicut accidit in dormientibus et furiosis) vel etiam secundum imperium rationis disponuntur phantasmata in ordine ad id quod est intelligendum; sicut enim ex diversa ordinatione earumdem literarum accipiuntur diversi intellectus, ita etiam secundum diversam dispositinem phantasmatum resultant in intellectu diversae species intelligibiles. Iudicium autem humanae mentis fit secundum vim intellectualis luminis.

.. Horum autem duorum principalius est primum in prophetia: quia iudicium est completivum cognitionis.... erit autem Propheta si solummodo intellectus eius illuminetur ad iudicandum etiam ea quae ab aliis imaginarie visa sunt, ut patet de Joseph, qui exposuit somnium Pharaonis... non est talis censendus Propheta nisi illuminatur mens eius ad iudicandum (Pharao, Baltasar)

... lumen autem intelligibile quandoque quidem imprimitur menti humanae divinitus ad diiudicandum ea quae al aliis visa sunt... sive etiam ad diiudicandum secundum divinam veritatem ea quae cursu naturali homo apprehendit; sive etiam ad diiudicandum veraciter et PTO

efficaciter ea quae agenda sunt....

De Prophetia II-II

173, 3, c: quia in nobis perfectum iudicium intellectus habetur per conversionem ad sensibilia, quae sunt prima nostrae cognitionis principia, ut in I habitum est...

173, 3, 3m: .. quando ex ~~in~~ superiori influxu mens Prophetae inclinatur ad iudicandum vel disponendum aliquid circa sensibilia, non fit alienatio a sensibus....

174, 2, c: .. sicut in doctrina humana auditor ostenditur esse melioris intellectus, qui veritatem intelligibilem a magistro nude prolatam capere potest, quam ille qui indiget sensibilibus exemplis ad hoc manuduci....

174, 3, 1m: ... discretio luminis intelligibilis non potest a nobis cognosci nisi secundum quod iudicatur per ali ua signa imaginaria vel sensibilia; et ideo ex diversitate imaginatorum perpenditur diversitas intellectualis luminis
Question of degrees within prophecy: awake higher than asleep; words higher than ~~symbol~~ symbolism of 7 ears; conversation with some one higheer than words.alone.

Imago Dei -- Positio problematis.

I q 85 a 2 ad 3m

Ad tertium dicendum, quod in parte sensitiva invenitur duplex operatio. Una secundum solam immutationem; et sic perficitur operatio sensus per hoc, quod immutatur a sensibili. Alia operatio est formatio, secundum quod vis immaginativa format sibi aliquod idolum rei absentis, vel etiam numquam visae: et utraque haec operatio coniungitur (al. contingit) in intellectu: nam <u>primo</u> quidem consideratur passio intellectus possibilis, secundum quod informatur specie intelligibili. Qua quidem formatus <u>format</u> secundo vel definitionem, vel divisionem, vel compositionem, quae per vocem significatur; unde ratio quam significat nomen est definitio; et enuntiatio significat compositionem et divisionem intellectus; non ergo voces significant ipsas species intelligibiles, sed ea quae intellectus sibi format ad iudicandum de rebus exterioribus.

1. Billot's parallel between imagination and <u>verbum</u>.

2. No treatment of <u>verbum</u> conjoined with treatment of intellect in I q 79 and I qq 84-89. However, the <u>verbum</u> is always described in terms of the double operation of intellect with respect to the quidditas or the compositio-divisio.

3. I q 79 and qq 84-89 represent the Aristotelian and Greek tradition. Probably nothing about <u>verbum</u> explicit. See Gilson's article.

4. Difficulty: passivity of understanding, passio intelectus possibilis; this does not seem to be an operation, yet in a sense it is intelligere.

1 q 85 a 5 c "intellectus humanus necesse habet intelligere componendo et dividendo"

Double difficulty: idea of operation as energeia, actus; distinction between "pure understanding" and "understanding as connected with terms" cf Hoenen's articles.

1 q 85 a 5 c Intellectus autem divinus et angelicus cognoscunt quidem compositionem et divisionem et ratiocinationem, non componendo et dividendo et ratiocinando, sed per intellectum simplicis quidditatis.

Because iudicium is regularly referred to as compositio et divisio, it risks disappearing when speaking of God.

Iudicium is assent to true or false; cf II-II q 2 a 1 Utrum dredere sit cum assensione cogitare. But assent does not appear in I q 79 and 84-89.

There is an act of intellect that terminates at the phantasm: perspicere intelligibile in phantasmate. There is another act that terminates in the judgement.

Augustinian memoria becomes simply "species intelligibiles" as distinct from actual understanding; habitual intellect. But there is also the lumen that gives the act to these species. Avicenna's view of species.

NB II-II q 1 a 2 "ea quae secundum se

Double function of the lumen intellectuale

a abstraction from phantasm
b truth

la 79 4 c

Unde oportet dicere quod in ipsa sit aliqua virtus derivata a superiori intellectu, per quam possit phantasmata illustrare. et hoc experimento cognoscimus, dum percipimus nos abstrahere formas universales a conditionibus particularibus; quod est facere actu intelligibilia

ab ipso (Deo) anima humana lumen intellectual participat

Note: identity of lumen intellectuale and intellectus agens
experiential knowledge of operation of intellectus agens; experimento cognoscimus dum percipimus nos abstrahere
cf la 84 7 quilibet in se ipso experiri potest
la 87 3 utrum intellectus cognoscat actum suum

la 84 5
Sed contra: citation of Aug seeing things in Truth above us
corp: sicut in obiecto cognito, sicut in principio
lumen intellectuale, quod est in nobis, nihil est aliud quam quaedam participata similitudo luminis increati in quo continentur rationes aeternae

la 84 6 lm
requiritur enim lumen intellectus agentis per quod immutabiliter veritatem in rebus materialibus cognoscamus et discernamus ipsas res a similitudinibus rerum

la 84 6 3m
sensitiva cognitio non est tota causa intellectualis cognitionis Et ideo non est mirum si intellectualis cognitio ultra sensitivum se extendit.

la 88 3 lm *In Boet de Trin q 1 a 3 ad 1m*
.. in luce primae veritatis omnia intelligimus et iudicamus; inquantum ipsum lumen intellectus nostri, sive naturalis sive gratuitum, nihil aliud est quam quaedam impressio veritatis primae, ut supra dictum est. Unde cum ipsum lumen intellectus nostri non se habeat ad intellectum nostrum sicut quod intelligitur sed sicut quo intelligitur (la 79 4 3m), multo minus Deus est id quod primo a nostro intellectu intelligitur.

Note cf CGent 2 75 "omnis disciplina et omnis scientia ex praeexistente fit cognitione"

Imago Dei -- Complexa incomplexe, etc.

II-II q 1 a 2 Utrum obiectum fidei sit aliquid complexum per modum enuntiabilis.

Respondeo dicendum quod cognita sunt in cognoscente secundum modum cognoscentis: est autem modus proprius humani intellectus, ut componendo et dividendo veritatem cognoscat, sicut in I dictum est (q 85 a 5); et ideo ea quae sunt secundum se simplicia, intellectus humanus cognoscit secundum quamdam complexionem: sicut e converso intellectus divinus incomplexe cognoscit ea, quae secundum se sunt complexa; sic ergo obiectum fidei dupliciter considerari potest....

Hence, the formal character of the judgement is not that it composes and divides; that is per accidens in man. The formal character of judgement or assent is that it is the act that formally, rationally, attains truth. That attains truth through the attainment of an absolute: in God through a pure absolute, Platonic memoria that is the Pater of Augustine; in man through a virtual absolute, a conditioned qualified by its conditions.

I q 85 a 8 Utrum intellectus per prius intelligat indivisibile quam divisibile.

Respondeo dicendum quod obiectum intellectus nostri, secundum praesentem statum, est quidditas rei materialis, quam a phantasmatibus abstrahit, ut ex praemissis patet (q 84 a 6 et 7); et quia id quod est primo et per se cognitum a virtute cognoscitiva est proprium eius obiectum, considerari potest....

There is a danger that this act disappear in proceeding to the limit and forming the concept of God, as though its formal character had something to do with sense. But its formal character is an apprehension of necessity or of possibility.

There is a danger that it disappeab, if its formal character is placed in universality, which is but a consequent wix and only in the case of sensible objects.

cf I q 84 a 1 c fin Dicendum est ergo quod anima per intellectum cognoscit corpora cognitione immateriali, universali, et necessaria.

There is a danger of confusion with regard to abstraction: the abstraction in which sensible data are understood is the basis of some but not all the abstraction described as "accipere possumus in nostra consideratione naturas specierum sine individualibus conditionibus" I q 85 a 1 ad 4m

There is a difference between the act of understanding roundness and the consequent operation of defining a sphere or a circle.